

ZAIKS.TEATR

nowości | listopad | 2024

Portret Marii Medycejskiej, królowej Francji
źródło: Rijksmuseum, Amsterdam

Szanowni Państwo!

Zapraszamy do zapoznania się z tekstami, które ostatnio zasiły zasoby teatralnej biblioteki ZAiKS-u.

Szczególne uwagę zwracamy na utwory komediowe, libretta spektakli muzycznych czy niezwykle tekst dramatyczny dla osób słyszących i głuchych.

W związku z przyznaniem tegorocznej Nagrody Nike poetce Urszuli Kozioł przypominamy jej utwory dramatyczne znajdujące się w naszej bibliotece.

Na stronie www.zaiksteatr.pl można zapisywać się na nasz newsletter. Co miesiąc otrzymają Państwo informator „ZAiKS. Teatr. Nowości” z opisami nowych utworów w naszej bibliotece. Przesyłać będziemy również kwartalny biuletyn „ZAiKS.Teatr”, który zawiera wywiady z twórcami, informacje o festiwalach i premierach autorów związanych z ZAiKS-em.

zaiksteatr.pl

Laurent Baffie BEZ HAMULCÓW

tłumaczenie: **Witold Stefaniak**

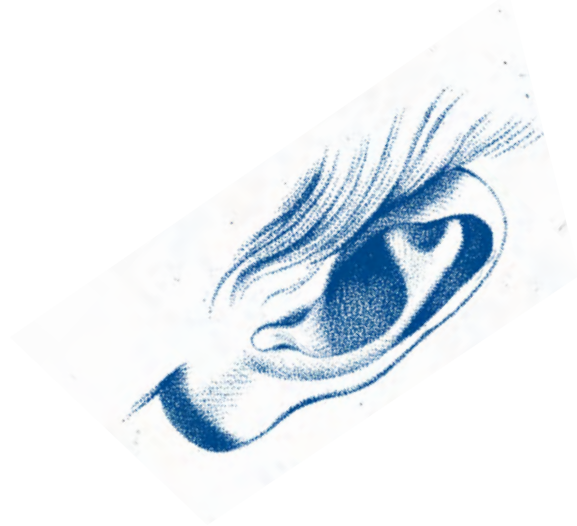
Komedia autorstwa Laurenta Baffie, znanego z przebojowej *Nerwicy natręctw* (również pod ochroną ZAiKS). Główny bohater ma jeden problem – nie potrafi powstrzymać się przed powiedzeniem tego, co dokładnie myśli o innych ludziach czy też sytuacjach, które go otaczają. Aby poradzić sobie z tą przypadłością, decyduje się na wizytę w klinice psychiatrycznej. Na miejscu okazuje się, że lekarze, którzy mają mu pomóc, sami potrzebują wsparcia. Bohater postanawia więc wziąć sprawy w swoje ręce i pomóc im na swój sposób – bez hamulców.

[3 role kobiece, 4 role męskie]

Wiesława Sujkowska BAJO BONGO

Scenariusz opowiada o losach piosenkarki Nataszy Zylskiej, która ponad 60 lat temu zniknęła z polskich scen i estrad. Dlaczego tak nagle, u szczytu sławy, zrezygnowała ze swojej kariery? Bohaterowie sztuki w sposób dowcipny, chwilami refleksyjny, przybliżają jej postać na tle epoki stalinizmu i chwilę po śmierci dyktatora. Opowieść ilustrowana jest najbardziej znanymi przebojami z jej repertuaru. Wśród nich są m.in. *Kasztany*, *Mexicana*, *Czekolada* i tytułowy utwór *Bajo Bongo* (łącznie do scenariusza wpleciono 16 utworów). Chociaż te piosenki w czasach szalejącego stalinizmu postrzegano jako frywolne, sama Natasza Zylska była damą – inteligentną, dowcipną, trochę szaloną i zawsze dyskretną.
[1 rola kobieca, 2 role męskie]

Badanie głowy,
źródło: Rijksmuseum, Amsterdam

Agnieszka Jakimiak EP

Dramat przeznaczony do grania dla osoby słyszącej i niesłyszącej. Punktem wyjścia jest utwór Kuby Krzewińskiego z 2018 roku o tym samym tytule – *EP* – napisany na głuchego poetę Adama Stoyanova, kontrabasistę Łukasza Owczynnikowa i multimedia.

„ep” – (jęz. mig.) 1. dziwne, niefajne; 2. (czuć się) nieswojo.
„ep” to zapis znaku stworzonego przez społeczność Głuchych (z Warszawy), który nie posiada odpowiednika w języku mówionym.
„EP” – to krótka płyta.
Co jest „dziwne”, kto jest „dziwny” i kiedy? Jak rozpoznajemy to, co rzekomo „normalne” i to, co od tejże „normy” odstaje? Czy „dziwne” jest niebezpieczne, czy wprost przeciwnie – jest azylem dla tych osób, które inaczej nie potrafią wyrazić siebie? Czemu w społeczeństwie to co „dziwne”, jest zagrożeniem, a w teatrze i sztuce współczesnej ryzykowna bywa „normalność”?

„EP” to tekst o dziwności, o tym, jak grupy ludzi mogą być dla siebie obce. O komunikacji między osobami posługującymi się różnymi językami.
[liczba i płeć wykonawców do decyzji realizatorów]

NAGRODA NIKE

Laureatką 28. edycji Nagrody Nike została poetka Urszula Kozioł za tom *Raptularz*, wydany przez Państwowy Instytut Wydawniczy. Krzysztof Siwczyk, przewodniczący jury, mówił w laudacji, że poetce „zależy raczej na utrwaleniu chwilowości i znikomości ludzkiego istnienia za pomocą równie znikomych i przemijających atrybutów świata przyrody”.

Urszula Kozioł debiutowała jako poetka w 1954 roku. W dorobku ma również dramaty, sztuki dla dzieci, felietony i słuchowiska.

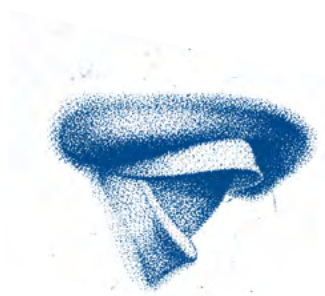
W zasobach biblioteki ZAiKS-u znajdują się utwory dramatyczne laureatki Nike: *Magiczne imię*, *Podwórkowcy*, *Trzy światy*, *Dziwna podróż do Grislandii*, *Król malowany* oraz scenariusze *W rytmie serca* i *Przesłanie na nowy wiek* oparte na poezji Urszuli Kozioł.

Warto powrócić do tych utworów. Większość z nich to sztuki dla dzieci, baśnie, ale to także powstałe w latach 60. i 70. dramaty dla dorosłych, wydane w 1982 roku we wspólnym tomie zatytułowanym *Trzy światy* w wydawnictwie Czytelnik. Znalazły się w nim sztuki *Izba wytrzeźwień*, *Trzy światy* i *Ciamkanie* wywodzące się ze świata teatru absurdu.

PODWÓRKOWCY

W baśni tej świat dorosłych i dzieci, jak za dotknięciem czarodziejskiej różdżki, zamienia się w fantastyczną krainę przygód i czarów, tajemniczych postaci i cudownych przemian. Zwykły dom państwa Spiesznickich – wiecznie zaaferowanego uczonego i wynalazcy oraz jego pracującej żony – odsłania swoje tajemne skrytki, wypełnione „skarbami” strychy i mroczne laboratorium przed najmłodszym domownikiem – Pimpkiem. W marzenia małego Pimpka o ojcu „magu” i „czarodzieju” oraz o jego laboratorium wplata się opowieść o wielkiej, niebezpiecznej podróży, zmaganiach z groźnymi przeciwnikami i szczęśliwym powrocie do kochających rodziców. Pimppek wstydzi się swoich kolegów, bo jest zawsze greczny i dobrze się uczy. Chciałby dokonać wielkich czynów. I oto przypomina sobie zaklęcie ojca: „Wyspo, zniknij się”. Wypowiedziawszy je otwiera przed gromadką swoich rówieśników krainę „za pierwszymi drzwiami” i prowadzi wyprawie, która wiedzie podróżników m.in. na spotkanie z podstępny Dziadygą, fałszywym wilkiem morskim i zdraźliwymi hyclami, a także Piastunami ABC, którzy mają zwyczaj strofować i ganić dzieci: „Wszystko źle, siadaj, dwója!”.

[3 role kobiece, 13 ról męskich]

Badanie głowy,
źródło: Rijksmuseum, Amsterdam

MAGICZNE IMIĘ

Urocza i wciągająca opowieść dla dzieci, która przenosi odbiorców w magiczny świat pełen przygód, fantazji i niezwykłych postaci. Ta bajka jest doskonałym wyborem dla najmłodszych, którzy uwielbiają barwne i dynamiczne opowieści. To historia poszukiwania magicznego imienia, które ma wyjątkową moc i jest kluczem do rozwiązania wielu tajemnic. Bohaterowie, każdy z unikalną osobowością i talentami, wyruszają w podróż pełną wyzwań, odkrywając przy tym wartość przyjaźni, odwagi i współpracy. Dialogi między postaciami są pełne humoru, ciepła i mądrości, co sprawia, że sztuka jest nie tylko zabawna, ale także pouczająca. Bajka ukazała się drukiem w Wydawnictwie Literackim w 1985 roku.

Osoby: Kasia, Antek, Ciocia Marta, Plama na suficie, Gderliwy Zawias, Furtka, Głosy ogrodu – głosy poszczególnych kwiatów, Postacie z bajki – Inna, Toten, Sza, Cyt, Malwa

[liczba i płeć wykonawców do decyzji realizatorów]

DZIWNA PODRÓŻ DO GRISLANDII

Bajka dla dzieci młodszych, tocząca się w magicznych światach wśród zwierzątek, księżąt i ludzi. Osoby: Babuleńka, Bączek Cud-Marchewka – jej wnuczek, Łapciuch – pies, Mruczek – kot, Roro – mrówka, Pójdałem-Przyjdałem – suseł, Dudu – złoty ptak, Zielona Panienska; w Grislandii – Numeroza – królowa Grislandii, Nunu – jej niania, Entepifau – strażnik, Sinus, Cosinus, Beta – Grislandczycy, Seledynowy książe, Złotooki książe.

Babuleńka po długim wyczekiwaniu spotyka wreszcie wnuczka, ale pod wpływem emocji podupada na zdrowiu. Wnuczek Bączek musi wyruszyć do szarej krainy Grislandii, która dawniej była złotą krainą Orlandią. Grislandią rządzi smutna królowa Numeroza, która nie wie, że jest smutna, ponieważ zapomniała, co znaczy być wesołą. Tylko u niej Bączek może zdobyć lek potrzebny dla Babuleńki, zatem wyrusza z kilkoma zwierzątkami w niezwykłą, pełną przygód podróż.

[4 role kobiece, 7 ról męskich]

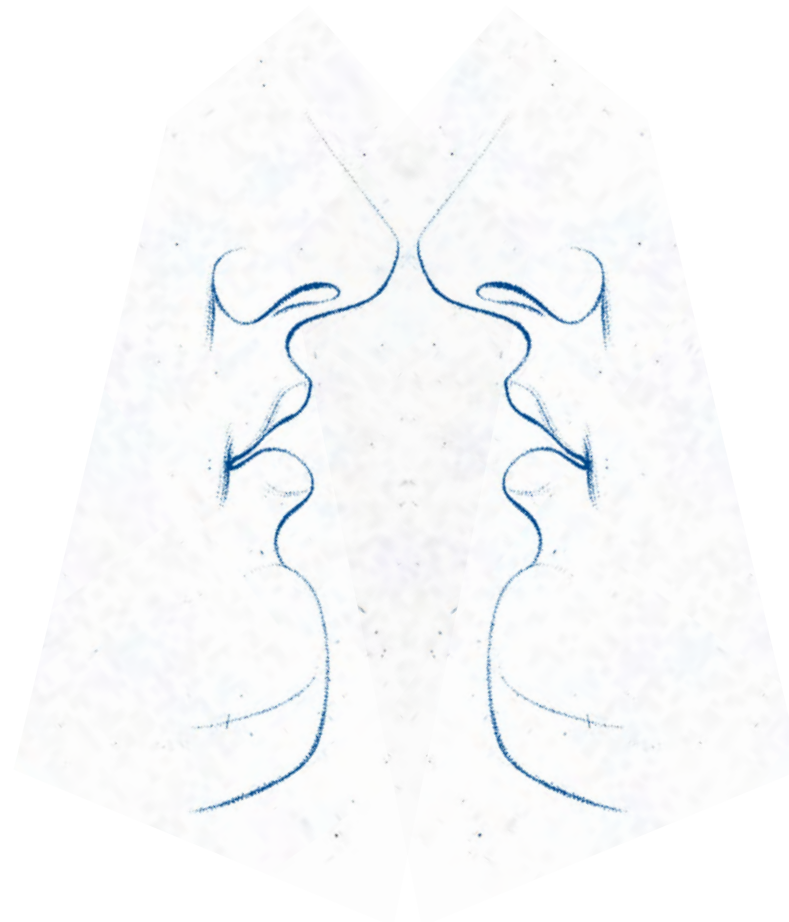
Badanie głowy,
źródło: Rijksmuseum, Amsterdam

KRÓL MALOWANY

Utwór powstał na motywach baśni Hansa Christiana Andersena *Nowe szaty króla*, skierowany jest do dzieci starszych i dorosłych. W obsadzie znajdujemy postaci: Lola – dziewczyna prawdomówna, clown Mińdzius – także jako krawiec Mach, clown Plińdzius – także jako krawiec Ciach, Król, dwór królewski, który tworzą Dama, Damulka, minister Hukupuku, ochmistrz Tereferere i dowódca gwardii Fasadasa oraz dyrektor teatru i lud.

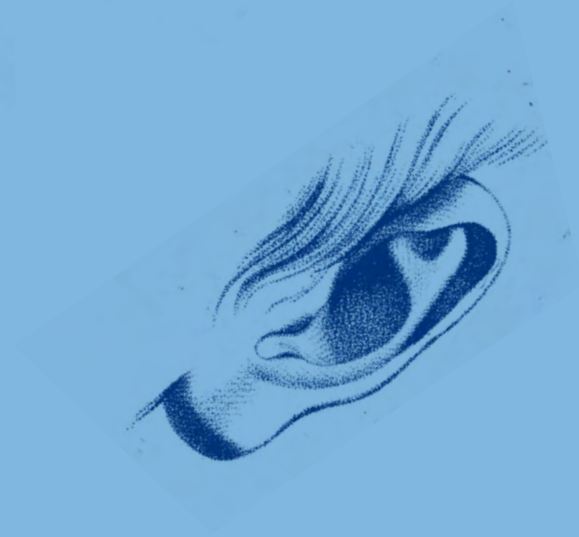
Bardzo dowcipna, ironiczna bajka z piosenkami o królu, który wiecznie nie ma co na siebie włożyć, choć cały dwór zalewa go pochlebstwami na temat jego garderoby, tylko dziewczynka Lola mówi mu prawdę w oczy. Król potrzebuje nowych szat, zatem postanawia ściągać dodatkowe podatki. Aby ratować lud przed udręką Plińdzius i Mińdzius postanawiają udawać nowych krawców króla, którzy odzieżą go wytwornie bez pomocy tkanin i włóczek w niewidzialne szaty. Pojawiają się też sceny teatru w teatrze, kiedy wezwany zostaje dyrektor teatru do wyjaśnienia, skąd braki w kostiumach. W przerwie publiczność dziecięca uczy się piosenki na cześć króla.

[liczba i płeć wykonawców do decyzji realizatorów]

Zachęcamy do skorzystania z zasobów biblioteki ZAiKS-u i bogactwa internetowej bazy tytułów na stronie

www.zaiksteatr.pl

*Badanie głowy,
źródło: Rijksmuseum, Amsterdam*